

HID - Drobilica

Godina VIII, lipanj 2011, br. 3

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Izdvajamo

Nakon 90 godina
dovršen rječnik
Mezopotamije

str. 12

Kako je knjižara Ljudevita Gaja
postala trgovina odjećom Zara

str. 7

Živio Web 3.0?

str. 5

Aktivnosti na društvenim
mrežama mogu utjecati na
odluku o (ne)zapošljavanju

str. 10

Amerikanci smišljaju
"Internet u sjeni" radi
pomoći disidentima

str. 2

HRČAK u kvizu
1 protiv 100

str. 2

10 tehničkih
vještina
kojima prijeti
izumiranje

str. 6

Sadržaj

HRČAK u kvizu 1 protiv 100	Str. 2
Amerikanci smišljaju "Internet u sjeni" radi pomoći disidentima	2
Pentagon će cyber napade tretirati kao čin rata	3
Turski problemi s filtriranjem Intraneta	3
Direktor ČEZ-a kao dobrotvor promovira čitanje kod djece	4
Digitalizirano gradivo ministarstva obrane Srbije	4
Zbogom '.com'-u	4
Živio Web 3.0?	5
10 tehničkih vještina kojima prijeti izumiranje	6
Kako je knjižara Ljudevita Gaja postala trgovina odjećom Zara	7
12. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica	9
Šesta SEEDI konferencija	10
Aktivnosti na društvenim mrežama mogu utjecati na odluku o (ne)zapošljavanju	10
Jobsova biografija bestseler - i prije nego što je objavljena!	12
Nakon 90 godina dovršen rječnik Mezopotamije	12

HRČAK u kvizu 1 protiv 100

U nedjelju 19.lipnja u kvizu 1 protiv 100 jedno od pitanja je bilo gdje možemo pronaći većinu novijih članaka objavljenih u hrvatskim znanstvenim časopisima:

- a) na „hrčku“
- b) na „mačku“
- c) na „mišu“

Nažalost, mladi natjecatelj, inače još student, nije dosad čuo za Hrčak pa je za svaki slučaj iskoristio mogućnost preskoka, a prilikom pogađanja je odabrao „mačka“. Zbog preskoka naš dobroćudni Hrčak nije bio poguban za njega, a široka je publika tako doznala da Hrčak postoji i što radi kao i njegovu web adresu.

Ivo Tokić

Amerikanci smišljaju "Internet u sjeni" radi pomoći disidentima

Administracija predsjednika SAD-a Baracka Obame financira razvoj "Interneta u sjeni" i sustava mobilne telefonije koje bi politički disidenti mogli koristiti u borbi protiv represivnih režima koji ih nastoje ušutkati cenzurom ili blokiranjem telekomunikacijskih mreža, piše New York Times.

Naime, u globalnim nastojanjima za postizanje otvorene komunikacije sudjeluju najrazličitiji neovisni protagonisti od informatičkih zanesenjaka u Washingtonu, vojnih inženjera u Afganistanu do sjevernokorejskog prebjega koji je zakapao kineske mobilne telefone na brdima uz granicu koje bi noću otkopavali njegovi sunarodnjaci u bijegu iz najzatvorenije države svijeta.

Inicijativa Obamine administracije na neki je način nova bojišnica u obrani slobode govora i razvoja demokracije, kao što je desetljećima duga praksa radijskog emitiranja u zemlje s autokratskim vlastima putem Glasa Amerike i drugih medija. Posljednja inicijativa, međutim, u potpunosti ovisi o stvaranju odvojenih puteva komunikacija. Projekt je uključio šaroliku skupinu koju čine diplomati, vojni inženjeri, mladi programeri i disidenti iz najmanje desetak zemalja a njegova najsnažnija zagovornica je državna tajnica Hillary Clinton, čije ministarstvo i predvodi te napore.

"Postoji povijesna prigoda da se napravi pozitivna promjena, promjena koju Amerika podržava. Tako da smo usredotočeni na to da im pomognemo da to učine, da im pomognemo međusobno razgovarati, razgovarati s njihovim zajednicama, vladama i svijetom", rekla je Clinton.

Napori na razvoju tih tehnologija uključuju projekte za stvaranje tajnih neovisnih mreža mobilne telefonije u stranim zemljama kao i operaciju koja se, kao u špijunskim romanima, vodi na petom katu zgrade L ulice u Washingtonu gdje skupina mladih poduzetnika, koja izgleda kao garažna glazbena skupina, običan neupadljiv hardware pretvara u prototip "Interneta u poslovnoj torbi".

Financirana s dva milijuna dolara od State Departmenta, torba bi mogla biti tajno prenesena preko granice i brzo omogućiti bežičnu komunikaciju na širokom području s vezom na globalni Internet.

SAD je, među ostalim, potrošio najmanje 50 milijuna dolara kako bi stvorio neovisnu mrežu mobilne telefonije u Afganistanu pomoću repetitora u zaštićenim vojnim bazama u zemlji, kako bi se talibanima uskratila mogućnost da prekidaju službene afganistanske komunikacijske servise.

Napori na razvijanju novih komunikacijskih tehnologija na zamahu su dobili otkako je egipatski predsjednik Hosni Mubarak posljednjih dana svoje vladavine prekinuo internetske veze. Sirijska vlada je također privremeno blokirala korištenje Interneta koji je pomagao u mobiliziranju prosvjednika.

Uključeni u razvoj projekta, međutim, upozoravaju i na određene opasnosti, poput mogućnosti za represivne vlade da praćenjem lociraju i uhite aktiviste koji rabe tu tehnologiju ili ih jednostavno uhite kada pokušaju preko granice prenijeti hardware, navodi list no dodaje i da drugi ocjenjuju da mogući pozitivni utjecaj nadilazi rizike.

Preneseno s portala Business.hr <http://www.business.hr>

Pentagon će cyber napade tretirati kao čin rata

SAD priprema novu strategiju prema kojoj bi se cyber napadi ubuduće tretirali kao čin rata. U budućnosti, američki predsjednik mogao bi razmatrati mogućnost ekonomskih sankcija, cyber osveta, ali i vojnih udara ukoliko američki računalni sustavi budu predmet napada, ističu vladini dužnosnici. Poticaj za donošenje ovakvih mjera je nedavni napad na računala tvrtke Lockheed Martin koja između ostaloga radi i za potrebe američke vojske. 'Odgovor na cyber-incident ili napad na računala SAD, ne mora nužno biti cyber-odgovor. Sve opcije će biti na stolu.', izjavio je glasnogovornik Pentagona pukovnik Dave Lapan.

'SAD će odgovoriti na neprijateljsko djelovanje u cyberspaceu kao i na bilo koje druge prijetnje našoj zemlji', kažu iz Bijele kuće: 'Mi zadržavamo pravo koristiti sva potrebna sredstva - diplomatska, informativna, vojna i ekonomska, prema potrebi i u skladu sa važećim međunarodnim pravima, kako bi obranili naš narod, naše saveznike, naše partnere i naše interese!'

Pripremio Ivo Tokić

Turski problemi s filtriranjem Intraneta

U Istanbulu su 15. svibnja tisuće ljudi demonstrirale protiv novog načina filtriranja Internet sadržaja. Prema demonstrantima, uredba koja će stupiti na snagu 22. kolovoza svrstat će Tursku među zemlje s najjačom cenzurom Interneta.

Nova pravila o filtriranju sadržaja donio je turski ured za informacijsku tehnologiju i komunikacije BTK. Ona traže da tvrtke koje pružaju pristup Internetu moraju ponuditi korisnicima 4 vrste filtriranja sadržaja. Tri filtra nazvana „dječji“ , „obiteljski“ i „domaći“ se uvode jer su to tražili brojni korisnici, tvrde u BTK. Ti filtri trebaju spriječiti dolazaka na stranice s pornografijom, klađenjem i kockanjem te uvredljivim sadržajima. Za one koji ne žele filtriraj, ponudit će se i četvrta opcija tzv. „standard“ koji, prema navodima BTK, nema filtre. U čemu je onda problem?

Prvo, nije jasno što točno znači opcija „standard“. Protivnici tvrde da i u toj opciji postoje filtri, a sumnju pobuđuje stav BTK koji o kriterijima opcije „standard“ ne želi javno razgovarati. Drugo, uvođenje filtriranja je povuklo mnoga važna pitanja. Treba li uopće filtrirati Internet? Tko je ovlašten i zašto da uvodi filtriranje Interneta i po kojim kriterijima? Međutim, to nije samo turski problem.

Prema pokazateljima dostupnim na stranici OpenNet Initiative <http://opennet.net>, mnoge zemlje nastoje filtrirati neželjene sadržaje poput dječje pornografije, stranica koje šire govor mržnje, itd. I EU pokušava uvesti nove tehnologije za filtriranje Interneta. Ali, važno je da se ti napori usmjeravaju na dobrovoljno samo-reguliranje internetske industrije koja nudi korisnicima izbor i mogućnost filtriranja nepoželjnih sadržaja uz mogućnost da se slobodno pristupa legalnim sadržajima.

Zato promatrači savjetuju turskoj vladi da ne nameće neke svoje zabrane već da bude pažljivija i da izda smjernice kako bi tvrtke mogle dobrovoljno odabirati rješenja i nuditi svojim korisnicima razne mogućnosti filtriranja Interneta bez da ovi imaju osjećaj da ih vlada nadzire i sprječava u slobodnom pristupu sadržajima Interneta koji su vladi politički nepoćudni.

Pripremio Ivo Tokić

Direktor ČEZ-a kao dobrotvor promovira čitanje kod djece

Martin Roman, četrdesetjednogodišnji predsjednik uprave češke državne energetske tvrtke ČEZ objavio je da će donirati najveći dio svoje osobne imovine u dobrotvorne svrhe. U tome ima podršku svoje obitelji, izjavio je Roman, a kao razlog navodi da nijedno dijete nije sretno ako naslijedi veliki novac te da, budući da on za sebe sada ne mora zarađivati više novca, ostatak može uložiti u trajnije vrijednosti pomažući druge.

Roman će godišnje donirati oko 400.000 eura za projekt koji popularizira čitanje kod djece. Svako će dijete uključeno u projekt, a ima ih već oko 15.000 registriranih, dobiti oko 2 eura za svaku pročitano knjigu. Međutim, zamišljeno je da taj dobiveni iznos djeca automatski uplaćuju u dobrotvorni fond. Još 2007. godine Roman je donirao 4 milijuna eura gimnaziji u Pragu koju vodi sin predsjednika Češke Vaclav Klaus mlađi.

Procjenjuje se da Romanova godišnja plaća zajedno s bonusima iznosi preko 8 milijuna eura.

Ivo Tokić

Digitalizirano gradivo ministarstva obrane Srbije

Radna grupa za ljudska prava Međunarodnog arhivskog vijeća (HRWG ICA) objavila je, u svom mjesečnom biltenu od svibnja t.g., vijest o digitalizaciji 40 milijuna zapisa Ministarstva obrane Srbije, nastalih od 1716. do 2000-ih g., uz pomoć donatora, među kojima je glavna Norveška. Podrazumijeva se da je sve gradivo mlađe od 50 godina dostupno isključivo uz posebnu dozvolu ministra obrane. Korisnici će digitalne zapise moći koristiti u vojnom centru u Žarkovu. Digitalizirani arhiv će najviše pomoći kod istraživanja zločina počinjenih nakon II. sv. rata i tijekom 1990-ih. Istraživači mogu koristiti do 6.000 digitalnih zapisa dnevno.

Tanja Milošević, državni sekretar Ministarstva odbrane Republike Srbije, izjavila je kako Ministarstvo razmatra mogućnost da više dokumenata bude dostupno on-line na službenoj web stranici Ministarstva ili putem Interneta, te da je arhiv izuzetno zanimljiv brojnim istraživačima vojne povijesti i povjesničarima iz Njemačke, Mađarske, Bosne i Norveške. Također, djeca i unuci osoba koje su svoje tajne ponijele u grob, otkrivaju podatke o svojim obiteljima i o ulogi svojih očeva i djedova u ključnim povijesnim događanjima. Npr. Dušan Vasović, sin majora Kraljevine Jugoslavije, nije znao kako je njegov otac, zajedno sa svojim kolegama oficirima, odbio potpisati pakt Srbije s Njemačkom, te bio jedan od glavnih aktera koji su doveli do priključenja Srbije savezničkim snagama u 2. svj. ratu. Vasović je po prvi puta saznao da su njemački okupatori njegovog oca uhapsili i zatvorili. Također je saznao i duge nepoznate detalje iz biografije svog oca, poput školovanja u elitnoj pariškoj školi.

Više na: <http://www.knightfoundation.org/news/reporter-analysis/2011-03-serbia/index.dot>

Živana Heđbeli

Zbogom '.com'-u:

Internetske stranice ubuduće će završavati riječima poput apple, orange ili mercedes!

Globalno internetsko regulatorsko tijelo (ICANN) je na sastanku u Singapuru donijelo odluku da se za nazive internetskih stranica ubuduće poštuje pravo kreiranja novih domena na bilo kojem jeziku ili pismu. To znači da nazivi mogu završavati riječima poput "apple" ili "orange", umjesto dosadašnjih sufiksa ".com" ili ".org". Zahtjevi za novim domenama početi će se primati od 12. siječnja sljedeće godine. Stručnjaci predviđaju da će velike svjetske korporacije prve poslati zahtjeve za novim domenama, što će rezultirati adresama stranica ubuduće završavati nazivima brendova poput ".mercedes" ili ".bmw"

Danas postoje 22 generičke domene - najpoznatije su ".com", ".org" ili ".gov", ali uz njih postoji i oko 250 domena pojedinih zemalja kao što je ".hr", ili ".uk"

Pripremio Ivo Tokić, izvor Jutarnji list

Živio Web 3.0?

Globalna Kula Babilonska ili novi oblici društvenog organiziranja na planetarnoj razini? Danas postoji četvrt milijuna sajtova koji sebe nazivaju društvenim mrežama – dok je prije dvije godine bilo samo 850.

Twitter, Facebook, My Space i LinkedIn najpoznatiji su među njima, ali malo ljudi razlikuje društvene medije od društvenih mreža. Twitter i Facebook predstavljaju sajtove Web 2.0 koji pokrivaju sve i svašta, društvene medije i društveno umrežavanje. Maksimalnih 140 znakova na Twitteru omogućuje da oni znače svašta mnogim ljudima, brendovima, zvijezdama i zvjezdicama, ali i životno važan razgovor običnim ljudima pod vatrom u nekom sirijskom gradu.

Javili su brzo i ostali programi. Ning je društvena mreža društvenih mreža, slobodna platforma za stvaranje tzv. 'uradi sam' društvenih mreža, a koja je zaslužna za nastanak 260.000 novih društvenih mreža. LinkedIn povezuje ljude u profesionalnom okruženju. YouTube kao društveni medij donosi televiziju i film na web u nebrojenim kanalima.

43 Things je društvena mreža koja se fokusira na ciljeve, koja članove povezuje preko ciljeva koje imaju u životu ili su ih već postigli. Netko može postaviti cilj i pozvati prijatelje da mu pomognu oko njegovog ispunjenja. Tko želi pokazati neke svoje vještine ili se promovirati, može probati sa Konnects.

Broj stanovnika Zemlje uskoro će dosegnuti 7 milijardi, a 2 milijarde su već online s pristupom Internetu. Podsjetimo se da je World Wide Web počeo prije samo 22 godine. A u zadnjih 6 godina društvena Web revolucija je izazvala ono što Facebook naziva „drastičnom i dalekosežnom promjenom mišljenja i ponašanja“. Danas Facebook ima 550 milijuna članova u 212 zemalja svijeta, a vrijednost vlasničkog udjela osnivača Facebooka Marka Zuckerberga porasla je sa 3 milijarde dolara u 2009. na 13,6 milijardi dolara ove godine. LinkedIn je lani zaradio 243 milijuna dolara, ali je njegova tržišna vrijednost dosegla 3,3 milijarde dolara koliko je plaćeno prilikom prvog izlivanja dionica LinkedIna na burzi u New Yorku.

Postavlja se pitanje stvara li se opet neki novi financijski balon vezan uz izlazak najpoznatijih društvenih mreža na burzu? Kako god bilo, u pitanju je puno raspoloživog novca i ulagača, poput Microsofta, koji i dalje žele rasti, ali i novih milijardera od Kine i Indije do Brazila koji će podržati rast i razvoj novih internetskih tvrtki.

Procjenjuje se da će samo u Kini broj korisnika Interneta porasti sa prošlogodišnjih 500 milijuna na 700 milijuna do 2015. godine. Do tada će se učtverostručiti i kineska e-trgovina na 305 milijardi dolara i postati najveća na svijetu. Za usporedbu, kineski poduzetnički fondovi dosegli su burzovnu vrijednost od 11 milijardi dolara, što je za 7 milijardi više nego prije 5 godina. S druge strane, Baidu, najveći kineski pretraživač, doživio je ogroman rast vrijednosti dionica i dosegao tržišnu kapitalizaciju od 50 milijardi dolara. Ukupna burzovna vrijednost 10 najvećih kineskih tvrtki iznosi 150 milijardi dolara. S druge strane, najpopularnija tražilica Google je kao tvrtka vrijedna 200 milijardi dolara, a Facebook 70 milijardi dolara.

O važnim promjenama svjedoči da maleni pametni telefoni i tablet računala imaju danas veće mogućnosti nego stolna računala otprilike deset godina. Prošle je godine u svijetu prodano 300 milijuna pametnih telefona, a samo u prvih nekoliko mjeseci ove godine prodano je još 450 milijuna komada. S pojavom računalstva u „oblaku“, Web 2.0 je gotovo definitivno na izmaku.

Kako otkrivaju izučavanja informatičkih gurua koja su pokazana i na popularnoj konvenciji društvenih mreža u američkom Austinu, opravdano se postavlja pitanje jesu li društvene mreže *out*?

Uskoro će biti – slažu se mnogi stručnjaci.

Ako je Web 1.0 značio osnovnu uspostavu i korištenje Interneta, a Web 2.0 donio objavljivanje sadržaja koji su generalno korisnici (npr. Wikipedije), onda bi Web 3.0 bio onaj trenutak kada čovjek zaboravi da radi išta od toga. Jednostavno, korištenje Interneta postaje tako uobičajeno, u velikom dijelu postaje sastavni dio nečijeg života da o njemu više niti ne razmišlja, te niti ne radi svjesnu podjelu na stvarni i online svijet. To će proširiti sadašnju percepciju stvarnosti spajanjem podataka stvorenih u stvarnom svijetu s podacima koji su računalno generirani. Hoće li tako izgledati Web 3.0?

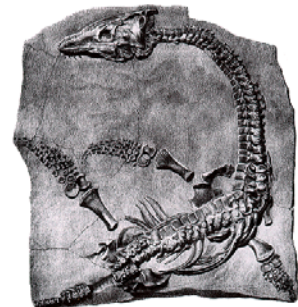

Barack Obama dobio palac gore od zaposlenika Facebooka prilikom susreta u sjedištu tvrtke.

10 tehničkih vještina kojima prijeti izumiranje

Instaliranje programa i održavanje

Kako to može biti istina, pitate se? Jednostavno, oblak. Dijeljenje programa i platformi kao usluga (SaaS i PaaS) ubrzano raste. Mnoge tvrtke nalaze korisnim usvajanje tih usluga zbog smanjivanja troškova nabave programa i njihovog održavanja. Tako male tvrtke više ne moraju trošiti dragocjena sredstva na kupovinu skupih servera i usluga konzultanata – to sada mogu unajmiti od vanjske uslužne tvrtke.

E-mail

Iznenadeni? E-mail je danas već zastarjelo znanje, prošla stvar. Iako u ovom trenutku još nije izvan upotrebe, opada broj ljudi koji koriste e-mail, posebno kod mlađih korisnika Interneta. Što to znači za poslovno okruženje? Da dolaze drugi oblici komunikacije poput instant messaginga i Web konferencija. Prosječni zaposleni možda još ne vidi njihov pravi utjecaj, ali se prihvaćanje e-maila i njegovo korištenje kod mladih zaposlenika sve više usporava dok kod njih raste upotreba instant messaginga i društvenih medija.

Telefonija

Već se neko vrijeme predviđa kako će tradicionalni telefoni otići u pošlost, ali se oni tome još uvijek odupiru. Osnovna načela telefonije ostaju uvijek ista, ali se mijenjaju načini njezine implementacije. Mnoge tvrtke su zainteresirane za opće komunikacijske pakete koji ne znače samo telefonski aparat na stolu za glasovnu vezu, već povezuju više komunikacijskih kanala. Stoga se čini da su za tradicionalne telefone ipak odbrojani dani, posebno jer se i sve više obitelji prestaje služiti stacionarnim telefonom, već se koriste samo mobilnim telefonima i to u zadnje vrijeme sve više pametnim telefonima s brojnim informacijsko-komunikacijskim mogućnostima.

Internet Protocol version 4 (IPv4)

Na dan 3. veljače ove godine upisane su zadnje adrese na javni Internet protokol verziju 4 (IPv4). To znači da će uskoro vještina izrada mrežnih podsustava po tom protokolu postati stvar prošlosti jer se prelazi na IPv6. Usput rečeno, nekad davno se govorilo i da će Morzeovi znakovi nestati, ali se oni i dalje koriste. Hoće li tako biti i s drugim starim komunikacijskim tehnologijama?

Tipkanje

Može se učiniti čudnim da će ova IT vještina nestati, ali treba se sjetiti sve veće upotrebe novih komunikacijskih kanala poput instant messaginga, govora, ekrana na dodir i slično. Nekada je prvo nestalo tradicionalno pisanje pisama rukom u korist e-maila, a danas se to događa zbog primjene spomenutih novih kanala sporazumijevanja.

Non-TCP/IP mreže

Kada se pomisli na Internet i komunikacijske protokole, većina pomisli na TCP/IP. To je još uvijek istina. A bila je i u ono doba dok je Internet bio pod kontrolom DARPA i koristio se uglavnom između vladinih tijela i visokih znanstvenih ustanova. Ali, u to su doba do sredine devedesetih postojali i drugi protokoli poput IPX/SPX. Međutim, TCP/IP je ovladao kao najvažniji komunikacijski protokol.

Hardware

Još ne tako davno sami su korisnici znali popravljati ili održavati vlastite komponente koristeći alate koje su dobivali kod kupnje opreme. Ipak, kada ste zadnji put koristili takvu mogućnost za zamjenu pojedinih komponenti? Ili ste jednostavno, na primjer, kupili cijelu novu karticu. A kod pisača? Tko ih više održava? U mnogim je slučajevima čak jeftinije kupiti novi jednostavniji ink-jet pisač nego postojećem zamijeniti uložak sa zamjenskom tintom.

Web developer

Opada potražnja za stručnjacima za izradu web stranica budući da raste upotreba programa za samostalno dizajniranje web stranica. Ipak, pad potražnje ne znači da ćemo tako brzo prestati tražiti te vještine specijaliziranih profesionalaca.

Operativni sustavi na starim serverima i aplikacije zasnovane na serverima

Ako ste u IT području više od pet godina, znači da ste vjerojatno već doživjeli migraciju na novu serversku tehnologiju. Ipak, često se događa da novi programi i usluge prolaze kraj dijela ljudi koji teško usvajaju nove tehnologije. Neki još uvijek ističu kako su stručnjaci za, na primjer, NT 4.0 i očekuju da ostanu još dugo zaposleni, iako više nije preostalo mnogo takvih sustava u upotrebi.

COBOL

COBOL je kao jedan od najstarijih programskih jezika među nama već preko 50 godina. Prošlo je već 20 godina od kada je rečeno da će COBOL nestati, a on je još uvijek s nama. Sve je manje mjesta na kojima se COBOL uči, ali još uvijek postoji potreba za podrškom poslovnim aplikacijama koje su napisane na tom jeziku i koje traže programere u COBOL-u. Zasad. Novi se programi sve više pišu u drugim jezicima pa će biti bolje da stručnjaci za COBOL čim prije prošire svoje profesionalne kompetencije.

Pripremio Ivo Tokić

Kutak za urednike časopisa ... i ostale

Kako je knjižara Ljudevita Gaja postala trgovina odjećom Zara

Sjećate li se filma „Imaš poruku“ u kojemu Meg Ryan vodi malu, šarmantnu knjižaru, a njezin poslovni suparnik, glumi ga Tom Hanks, vlasnik je poznatoga lanca knjižara koji uskoro, točno preko puta male knjižare, otvara jednu od svojih podružnica. Počinje borba za opstanak, koja će, na sreću, dobro završiti jer će se u cijelu priču uplesti ljubav između dvoje protagonista.

Takve priče, međutim, događaju se, na žalost, samo u filmovima i knjigama, jer u stvarnosti veliki „igrači“ najčešće pobjeđuju male. O tome svjedoči i slučaj jedne od najstarijih knjižara na svijetu, poznatoga Book Storea u kanadskom gradiću Halifaxu, koji je nedavno, nakon 169

godina poslovanja, zatvoren, pavši kao još jedna žrtva kupovine preko Interneta i velikih popusta u megaknjižarama.

I u Hrvatskoj su knjižare kakve smo poznavali nekad sve više stvar prošlosti, a o tome svjedoči činjenica da su samo posljednjih mjeseci zatvorene stare i ugledne knjižare na tri udarna mjesta u hrvatskoj kulturnoj metropoli - nekadašnja Mladost na dvije lokacije, u Ilici 30 i u Ilici 7, te Prosvjeta na Cvjetnome trgu.

Znamenita Kuglijeva knjižara, koju je vodio legendarni knjižar Stjepan Kugli, u Ilici 30, bila je, sve donedavno, mjesto u koje se prvo kročilo u potrazi za dobrom knjigom. Bila je to prva moderna knjižara na južnoslavenskim prostorima. Knjižaru je još 1852. godine osnovao Ljudevit Gaj, nakon rata pripojena je Mladosti, izdavačkome poduzeću upropaštenom pretvorbom devedesetih godina, a danas se ondje nalazi trgovina španjolskoga lanca odjeće Zara. Malo dalje od Kuglijeve knjižare, u Ilici 7, bila je još jedna knjižara Mladosti. Taj se prostor trenutačno preuređuje, a tamo bi navodno uskoro trebao biti otvoren chic francuski restoran ili možda neki butik.

Knjižarski lanac Mladost, podsjetimo, nakon kontroverzne pretvorbe devedesetih godina preuzela je nedavno tvrtka Libraria d.o.o., koja se očito nije znala snaći u novim tržišnim okolnostima i trenutačno je u stečaju. Ta je tvrtka, navodno, ostala dužna 15-orici hrvatskih nakladnika milijune kuna, a njezine prodavaonice u Zagrebu, one koje još uvijek posluju, navodno da uopće ne plaćaju najamninu.

Zatvorena je i Školska knjiga na Trgu bana Josipa Jelačića (ali ona se preuređuje, nadamo se), nema više knjižare Znanje u Ilici (taj se nakladnik odnedavno nalazi u sustavu Agrokor, pri čemu je dio knjižara pretvoren u prodavaonice Tiska Medije), a knjižaru kod Studentskog centra zamijenila je poslovnica banke. Samo srce grada ostalo je tako bez onoga što daje šarm jednome gradu, a to su, među inim, i njegove knjižare.

„Mladost je bila prvi megastore, puno prije današnjih megastorea. Veličinom impresivna, sadržajno prebogata, u njoj ste mogli naći što god ste poželjeli: knjige, bojice, udžbenike, školske torbe, galanteriju... No progutalo ju je vrijeme - interijer koji se nije obnavljao 30-ak godina više nije ničim mogao namamiti kupce... U tom i takvom svijetu knjižarska djelatnost može preživjeti ako prati trendove i ako se prilagođava tržištu, a to za svaku pojedinačnu knjižaru znači nešto drugo, ovisno o njezinu profilu, veličini i ponudi“, ističe Ana Runjić, urednica u Nakladi Vuković & Runjić.

I knjižara Vuković & Runjić, smještena na izvrsnoj lokaciji, u samome središtu Zagreba, u Teslinoj ulici (na tome je mjestu nekada bila nezavisna knjižara - Moderna vremena Nenada Bartolčića), odnedavna dijeli prostor s Dallasom. U toj su maloj, ali kvalitetnoj izdavačkoj kući odlučili, naime, svoju ponudu knjiga proširiti CD-ovima smatrajući da će time privući i drugu vrstu publike, onu koja, kako kaže Ana Runjić, u prvome redu dođe u knjižaru kupiti CD ili kartu za koncert pa joj pogled, primjerice, padne na novu neautoriziranu biografiju omiljenoga glazbenika...

Nekada kulturna bila je i Prosvjetina knjižara u samom srcu Zagreba, koja nakon nedavnoga poskupljenja prostornoga metra na Cvjetnome trgu jednostavno više nije mogla plaćati preskupu najamninu. Zato se preselila u Preobražensku, gdje je danas nekako stisnuta između drugih trgovina i skela. Međutim, nije to ona stara, izvrsno opskrbljena knjižara, kakva je ostala u našim sjećanjima. Zapravo je pretvorena u papirnicu, a od knjiga je ostalo vrlo malo.

„Zatvaranje te knjižare velik je udarac za nas. Nismo imali novca za najam od 200 kvadratnih metara i na štetu knjiga morali smo odustati od atraktivnog prostora“, rekao je u povodu zatvaranja knjižare Čedomir Višnjić, predsjednik Srpskog kulturnog društva Prosvjeta.

Zagrebački Književni klub Booksa u Martićevoj ulici omiljeno je odredište ljubitelja knjiga jer je šarmantna i posebna, a njezina se privlačnost sastoji u tome što osim dobre knjige, posjetitelju nudi i dobru fotelju, da se u nju zavalj i čita. No, nedavno je, nakon osam godina aktivnog djelovanja, knjižara zatvorena jer su joj knjige, kako su objasnile voditeljice toga kluba Miljenka Buljević i Vanja Bjelić Pavlović, bile samo poslovno opterećenje i uteg oko vrata. Stoga su likvidirali knjige koje su imali u komisiji i potpuno se usmjerili na rad književnoga kluba.

Sličnu sudbinu kao i Prosvjetina knjižara na danas devastiranom Cvjetnom trgu doživjela je i Knjižara Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“ u Frankopanskoj ulici, koja je jedno vrijeme prostor dijelila s V.B.Z.-om. Njezin vlasnik nije mogao neprofitnu knjižaru držati na atraktivnom prostoru, pa je knjižaru povukao u dvorište, a prostor iznajmio jednoj trgovini glazbalima.

Predstavnici malih, tzv. nezavisnih knjižara, dakle onih koje nisu u vlasništvu velikih nakladnika-knjižara, žale se često kako ih upropaštavaju te velike knjižare (Profil, Algoritam, V.B.Z.) koje se, kako kažu, ponašaju isključivo kao trgovci, a ne kao knjižare. Knjižare bi po njihovim riječima u prvome redu trebale biti kulturne oaze, a tek sekundarno prodajna mjesta.

Veliki nakladnici-knjižare nemaju problema s naplatom između sebe jer se naplaćuju tako da prebijaju dugove jedni drugima, dok mali nakladnici muku muče s komisijom, jer daju knjižarama svoje knjige i onda mjesecima čekaju da im sjedne novac na račun. A kada podmire sve troškove - režije, plaće zaposlenicima i sl., male knjižare više nemaju sredstava pa gomilaju dugove.

„Razvijanje centara veleprodaje znatno utječe na nestanak malih samostalnih knjižara. Najveći knjižari u nas ujedno su i najveći nakladnici, pa forsiraju svoje naslove, bez obzira na njihovu kvalitetu. Danas je svaki knjižar u Hrvatskoj i distributer. Dolaskom ozbiljnoga distributera mogao bi se uvesti veći red u tom odnosu nakladnik - knjižar“, smatra Zdenko Ljevak, vlasnik Naklade Ljevak. Neven Antičević, direktor Algoritma, jedan od osnovnih problema knjižarstva vidi u činjenici što je ono nisko akumulativan posao, odnosno da je vrijeme koje je potrebno da se knjiga proda prilično dugo. Zbog tog niskog obrtaja knjiga, objašnjava on, knjižari nisu u stanju plaćati svoje račune.

„Pojavu suvremenog knjižarstva u smislu lanaca knjižara i golemih megaknjižara imamo tek nakon Drugoga svjetskog rata, premda su dobar dio tih godina, čak negdje do osamdesetih, knjižare u principu bile male, imale su šarma, koji se sastojao upravo u tome što su bile pretrpane knjigama. Nakon toga došlo je do eksplozije modernog knjižarstva, a to su bile velike, svijetle, lijepo uređene knjižare, napravljene tako da bliješte“, kaže Antičević.

Na knjižare je na neki način bila prenesena suvremena teorija prodavanja, prisutna u velikim samoposluživanjima. To je dovelo do buma u kupovini knjiga, pa praktički od osamdesetih godina sve do danas u zapadnoj Europi i Americi bilježimo gotovo nesmanjeni trend porasta čitanja knjiga. Kod nas stvari pak stoje skroz drukčije. Podatci o čitanosti knjiga su poražavajući - statistike tvrde da je prodaja knjiga u Hrvatskoj u posljednje dvije godine pala za 50 posto!

„Nakon Drugoga svjetskog rata u Hrvatskoj je knjižarstvo bilo obnovljeno na bazi ruskog modela, što znači da je došlo do okrupnjavanja. Tako se dogodila Mladost, koja je jednostavno dekretom bila ujedinjenje svih malih obiteljskih knjižara, koje su do tada bile pretežno u vlasništvu hrvatskih Židova“, nastavlja Antičević.

Devedesetih su se neke stvari i u hrvatskome izdavaštvu trebale uskladiti sa zapadnim modelom, međutim nisu, pa su izdavači, kako bi se snašli u novim uvjetima, počeli otvarati vlastite knjižare jer se nisu mogli naplatiti od drugih.

„Umjesto da odemo korak dalje, mi smo se vratili natrag u sovjetski sustav, koji danas ne postoji nigdje na svijetu. Na taj način dobili smo jednu totalno bastardnu varijantu izdavaštva koja postoji i danas - od oko 150 knjižara koliko ih danas postoji u Hrvatsko vjerojatno ih je 100-njak u vlasništvu nekolicine izdavača“, ističe Antičević.

Danas se u nas ustalilo vrlo malo izdavača koji nemaju svoje knjižare, a te su izdavačke kuće morale ovisiti ili o pomoći države ili o pomoći inozemnih zaklada.

Temeljni problem je pak u tome, slažu se uglavnom svi oni koji se bave knjigom, što naši ljudi malo čitaju, jer su im knjige uglavnom preskupe i imaju, kako tvrde, premalo vremena za čitanje.

„Naš cjevovodni sustav kulture je trenutačno zaštopan u knjižarama, unutra postoji jedna velika gvalja koju valja razgraditi, a ta gvalja je nelikvidnost. A ta nelikvidnost dolazi od polaganog obrtaja i tu izdavaštvo ne može ništa napraviti. Izdavači mogu umjetno smanjiti cijene i mi smo to radili nekoliko puta u povijesti, ali time se postiže samo kratkotrajni efekt. Dugotrajni efekt je stvaranje navike čitanja u školskoj dobi, a tu mi ne radimo apsolutno ništa da djecu naviknemo na čitanje. Upravo obrnuto, izborom lektire ih tjeramo da zamrže čitanje“, zaključuje Antičević.

Što država čini kako bi potaknula čitanje? Na koji način potiče knjižarstvo? U Ministarstvu kulture kažu nam kako je teška situacija u kojoj se nalazi knjižarska mreža u Hrvatskoj dijelom posljedica neriješenih problema sadržanih u cjelokupnom lancu knjige, svjetske ekonomske krize, ali i promjena vezanih za nadolazeću digitalnu migraciju.

Potpore što ih to Ministarstvo daje za književne programe koji se održavaju u knjižarama, u proteklim su se godinama kretale u rasponu od oko 350.000 do 500.000 kuna. Uz to, Ministarstvo kulture i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva zajedničkim programom pod nazivom „Projekt poduzetništvo u kulturi“ potiču i otvaranje novih knjižara, odnosno poboljšanje infrastrukture postojećih knjižara, i to nepovratnim potporama u pojedinačnoj visini do 100.000 kuna. Međutim, kako tvrde u Ministarstvu kulture, knjižari nisu pokazali znatnije zanimanje za tu poticajnu mjeru.

Nelikvidnost, smanjena kupovna moć čitatelja, rezanje troškova i nepostojanje strategije razvoja knjižarskoga sektora osnovni su problemi koji muče knjižarski sektor. Pred knjižarama je još jedan izazov - web knjižare, koje će zasigurno, kada zažive u nas, klasičnim knjižarama oduzeti dio kupaca.

Budu li htjele preživjeti u takvim uvjetima, knjižare će se morati prilagođavati i pronaći način kako da opstanu. Jer sigurno je jedno, da su knjižare kakve smo nekad poznavali, i voljeli, sada već stvar prošlosti.

Preneseno iz Vjesnika, napisala Sandra Viktorija Katunarić

Skupovi

12. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica

Opatija, 11. do 14. svibnja 2011.

Održan je stručni skup knjižničara 12. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica u Opatiji od 11. do 14. svibnja 2011. pod nazivom *Knjižnice: kamo i kako dalje?*

Skup je bio dobro posjećen, vrlo dobro organiziran, a imali smo prilike vidjeti i dobiti nove informacije iz različitih područja djelovanja specijalnih i visokoškolskih knjižnica.

Za one koji nisu imali priliku doći na skup ili su im promakla neka izlaganja, na stranicama HKD-a <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/program/172> dostupna su sva izlaganja i prezentacije.

Irena Pilaš

Šesta SEEDI konferencija Zagreb, 18. do 20. svibnja 2011.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske bila je domaćin šeste SEEDI konferencije Digitalizacija kulturne i znanstvene baštine. Osim u Knjižnici, dio konferencijskih događanja održao se u Hrvatskom državnom arhivu te u Muzeju suvremene umjetnosti.

Cilj Konferencije bio je predstavljanje i razmjena iskustava u korištenju novih informacijskih tehnologija, normi te iskustava iz područja digitalizacije kulturne i znanstvene baštine.

SEEDI je međunarodna inicijativa za razvoj digitalizacije kulturne i znanstvene baštine u zemljama jugoistočne

Europe, s ciljem okupljanja arhivskih, knjižničnih i muzejskih djelatnika koji su odgovorni za čuvanje i osiguravanje trajnog pristupa kulturnoj i znanstvenoj baštini, istraživača informacijske tehnologije koji razvijaju projekte digitalizacije kulturne i znanstvene baštine, te znanstvenika iz polja umjetnosti, društveno-humanističkih znanosti, povijesti i računalnih znanosti, studenata i svih zainteresiranih za digitalizaciju kulturne i znanstvene baštine.

Više informacija o Konferenciji na <http://www.nsk.hr/seedi/index.html>.

Irena Pilaš

Zanimljivosti

Aktivnosti na društvenim mrežama mogu utjecati na odluku o (ne)zapošljavanju

65% ispitanika pazi što objavljuje na profilu, jer ga budući poslodavac može pregledati, a da to čini priznaje gotovo polovica (49%) poslodavaca.

Mijenjaju li društvene mreže način kako se dolazi do posla i zaposlenika i njima upravlja? Istraživanjem provedenim putem Interneta tijekom travnja, među više od 1.900 posloprimaca i 70 poslodavaca, to su otkrili portal MojPosao i magazin Netokracija.

Kako oni koji traže posao koriste društvene mreže?

Čak 80% posloprimaca, koji koriste Internet, ima profil na društvenim mrežama. Njih 96% ima profil na Facebooku, a slijede LinkedIn na kojem je prisutna trećina ispitanika (34%), te Twitter (24%). Najviše (90%) ih ima profil kako bi ostali u kontaktu s prijateljima i obitelji, 48% kako bi ostvarili poslovne kontakte, a 43% kako bi pratili informacije koje ih zanimaju.

Velika većina (81%) ima stroge postavke privatnosti, 15% ima slabe, a 5% ih se time uopće ne zamara i sav sadržaj njihovog profila je javan.

Gotovo dvije trećine ispitanika (64%) među svojim prijateljima, kontaktima i followerima ima osobe iz poslovnog okruženja. Njih 89% ima kolege iz svoje ili tvrtke u kojoj bi željeli raditi, 41% ima poslovne partnere, a 30% službene stranice svoje ili tvrtke u kojoj bi željeli raditi. Gotovo četvrtina (23%) ih među prijateljima ima nadređene, a 14% i direktora svoje ili tvrtke u kojoj bi željeli raditi. 46% zaposlenih ispitanika je na profilu navelo poslodavca.

Ispitanici većinom paze što objavljuju na profilu (njih 65%) uzimajući u obzir da njihov budući poslodavac može pregledati njihov profil te na temelju toga donijeti odluku o (ne)zapošljavanju. Gotovo trećina (30%) ih ne paze što objavljuju. K tome, 86% ih jako pazi što objavljuju na profilu, pa tako nemaju provokativne fotografije, diskriminirajuće, te negativne komentare o sadašnjem ili bivšem poslodavcu.

Da na svom profilu ima fotografije i/ili komentare o uživanju u alkoholu, te provokativne fotografije i/ili komentare, priznaje 11%, odnosno 4% ispitanika. Njih 2% priznalo je da na profilu ima negativne komentare o sadašnjem ili bivšem poslodavcu, kolegama i/ili klijentima.

Da poslodavci pregledavaju profile postojećih i potencijalnih zaposlenika smatra 59% ispitanika, 8% ih u to ne vjeruje, a 33% ne zna. To opravdanim smatra 43% ispitanika, s obzirom da su podaci javni, pa ih poslodavci smiju pregledavati. S time se međutim ne slaže 44% ispitanika koji smatraju da je to privatna stvar svake osobe.

Većina (72%) u tvrtki nema definirano kakvo se ponašanje od njih očekuje na društvenim mrežama, a četvrtina (24%) ih to ne zna. Čini se da im to nije presudno, jer bi za poslodavca koji bi im zabranio pristup društvenim mrežama pristalo raditi 83% ispitanika.

Koriste li poslodavci društvene mreže kao izvor informacija?

Gotovo polovica poslodavaca (49%) priznala je da provjeravaju profile kandidata na društvenim mrežama. Najčešće na LinkedInu (80%), te Facebooku (66%), dok je na Twitteru profile kandidata provjeravalo njih 11%.

Na nekorektne sadržaje na profilima kandidata naišlo je 40% poslodavaca (dok samo 14% posloprimaca priznaje da ih ima). Njih 29% naišlo je na provokativne informacije i fotografije (što priznaje samo 4% posloprimaca), a 14% na negativne komentare o bivšim poslodavcima, kolegama i/ili klijentima (što priznaje samo 2% posloprimaca). 17% ih je na profilima kandidata vidjelo fotografije o uživanju u alkoholnim pićima i/ili drogama (što priznaje 11% posloprimaca).

Najviše poslodavaca (43%) koji su na profilima zaposlenika naišli na neprikladan sadržaj nisu ništa napravili jer smatraju kako se radi o privatnoj stvari zaposlenika. No, gotovo trećina (29%) ih je zbog toga popričala sa zaposlenikom, a njih 7% mu/ joj je čak dalo opomenu pred otkaz ili drugu službenu sankciju.

Neprikladan sadržaj na profilu kandidata ostavio je negativan dojam i utjecao na odluku o (ne)zapošljavanju kod 40% poslodavaca. Međutim, njih 51% ustvrdilo je i da profil kandidata može pozitivno utjecati na tu odluku.

Većina poslodavaca (64%) ih smatra da svaki pojedinac ima pravo na svoj profil stavljati što želi jer je to njegova privatna stvar. Trećina (31%) ih se donekle slaže s time, ali smatraju da, iako je to privatna stvar pojedinca, ujedno je i javni servis, i neke stvari, kao na primjer iznošenje poslovnih informacija, nisu poželjne. Svega 6% ih smatra da su društvene mreže prvenstveno javni servis i da istupanjem na njima pojedinci zastupaju i tvrtku, te moraju jako paziti.

Također, 61% ih smatra da se ponašanje zaposlenika na društvenim mrežama ne bi trebalo definirati pravilnikom ili ugovorom o radu, a suprotno misli njih 21%, prvenstveno zbog opasnosti od 'curenja' povjerljivih informacija te očuvanja imidža tvrtke.

Preneseno s portala Moj Posao, napisao T. B.

Bizarnosti i knjige

Jobsova biografija bestseler - i prije nego što je objavljena!

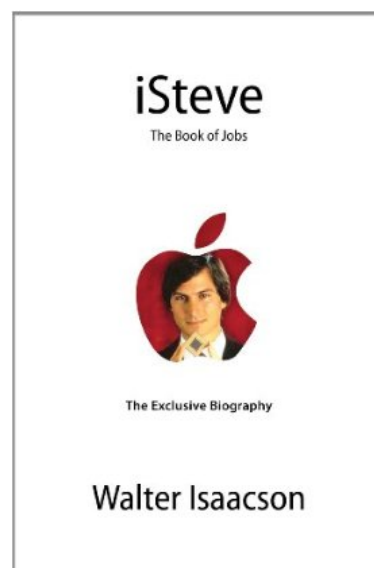
Čovjek koji stoji iza većine legendarnih proizvoda Applea, od prvog računala s mišem do iPhonea i iPada, postigao je nešto o čemu mnoge slavne osobe mogu samo sanjati - njegova autorizirana biografija postala je bestseler osam mjeseci prije nego što je uopće objavljena.

Prvi glas o autobiografiji "procurio" je prije 16 mjeseci kada se doznalo da o knjizi razgovaraju Steve Jobs i bivši urednik Timea Walter Isaacson. Izdavačka kuća Simon & Schuster prije dva mjeseca objavila je da će Jobsova autorizirana biografija na tržište stići početkom 2012. godine.

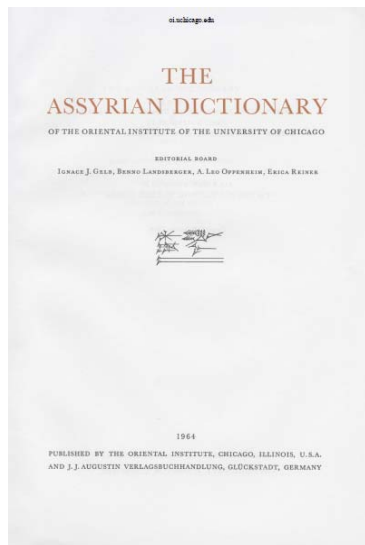
Planovi su u međuvremenu očito konkretizirani pa je internetska knjižara Amazon početkom lipnja počela primati narudžbe za Isaacsonovu knjigu *iSteve: The Book of Jobs*, koja će biti objavljena 6. ožujka 2012. godine.

Knjiga je na Amazonove stranice u pretprodaju postavljena u nedjelju, a već se u ponedjeljak do nešto poslije 15 sati probila na 13. mjesto Amazonovih bestselera, a svoj je uspon na rang listi nastavila i u danima koji su slijedili.

Pripremio Ivo Tokić

Nakon 90 godina dovršen rječnik Mezopotamije

Nakon devedeset godina izrade, rječnik *The Chicago Assyrian Dictionary* <http://oi.uchicago.edu/research/projects/cad/> sastavljen od čak 21 svezaka jezika davne Mezopotamije i njenih babilonskih i asirskih dijalekata, koji se ne govore već 2000 godina, napokon je dovršen. Krajem mukotrpnog rada pohvalili su se znanstvenici Sveučilišta u Chicagu.

Ovim je jezikom Sargon Veliki ili Sargon Akađanin u 24. stoljeću prije Krista upravljao onim što se smatra prvo svjetsko carstvo, njime je Hamurabi 1700 godina prije Krista proglasio svoj Zakonik. Bio je to vokabular za ep o Gilgamešu, prvo remek djelo svjetske literature.

Povjesničari, erheolozi i stručnjaci za antičke jezike naglasili su važnost ovog rječnika.

„Ovo je neophodno oruđe za bilo koju osobu koja želi istraživati pisane zapise civilizacija Mezopotamije“, izjavio je Gil Stein direktor instituta sveučilišta.

Ovo je vrlo vjerojatno prvi pisani sistem igdje, a gradovi-države koji su nastali na području Eufrata i Tigrisa, smatraju se najranijom urbanom i pismenom civilizacijom.

Rječnik sa 28000 riječi pokriva razdoblje od 2500.godine prije Krista do 100.godine poslije Krista. On je dijelom i enciklopedija pošto nije samo skup riječi i definicija, već riječi koje su tokom vremena mijenjale značenja, dovode se u vezu sa zakonom, religijom ili svakodnevnim životom. Tako je primjerice čak 17stranica posvećeno riječi „umu“, koja znači dan. Potpuni tiskano izdanje košta 1995 dolara, dok pojedinačni svesci vrijede od 45 do 150 dolara. No, također su dostupni besplatno u pdf formatu putem Interneta na adresi <http://oi.uchicago.edu/research/pubs/catalog/cad/>.

Pripremio Ivo Tokić prema prilogu na Komentar.hr, Ana Vuković

Poštanski sandučić za komentare i prijedloge čitatelja

Poštovani čitatelji,

e-mail adresa uredništva: ivo.tokic@ina.hr

Želimo čuti što mislite o našem glasilu, vaše prijedloge čega bi trebalo biti više, a čega manje, kako bi nam pomogli da budemo korisniji.

Uredništvo

HID-Drobilica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: dr.sc. Živana Heđbeli, Marina Mayer, dr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Irena Pilaš

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285